

vergadering **C220**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 3 mei 2023

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het klimaatbeleid en de kritiek van de minister op de Green Deal en het 'Fit for 55'-programma – 2183 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het dreigen van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt met dwangsommen als Fluvius de reële maandverbruiken niet aan de energieleveranciers bezorgt – 2184 (2022-2023)	6
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe Europese klimaatwet – 2398 (2022-2023)	8

**VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het klimaatbeleid en de kritiek van de minister op de Green Deal en het 'Fit for 55'-programma
– 2183 (2022-2023)**

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): De Vlaamse Regering heeft deze legislatuur al heel wat verregaande klimaatmaatregelen genomen, de ene al wat strenger dan de andere. Soms is de EU strenger en legt de EU dat ons op, soms is de Vlaamse Regering strenger. Het zijn alleszins de EU en de Vlaamse Regering die samen hebben gezorgd voor een in de nabije toekomst verplichte hybride warmtepomp, een verbod op mazout- en gasketels, strenge renovatieverplichtingen, de digitale meter, een verbod op diesel- en benzinewagens enzovoort. Het zijn allerlei geboden en verboden, die niet zelden leiden tot hogere kosten voor de burger.

Helaas lijkt de Vlaamse Regering niet echt van plan een versnelling lager te schakelen, want tegen 2030 zou de totale CO₂-uitstoot met 40 procent gedaald moeten zijn tegenover 2005. In 2021 was er echter slechts een daling van 9,5 procent. Het lijkt er dus op dat zeer draconische extra maatregelen nodig zullen zijn om die doelstelling te halen.

In de week voor het paasreces heb ik in de slotreplik van mijn vraag om uitleg het volgende gezegd, minister. "In vorige vragen hebben wij gezien dat u – en terecht natuurlijk – zegt dat we vandaag met dingen worden geconfronteerd die tien of twintig jaar geleden zijn goedgekeurd en beslist in het Europees Parlement, en u loopt daar nu tegen aan, u moet juridische procedures aanspannen. Vandaag zitten we opnieuw op zo'n moment. Er worden dingen beslist, er worden vergezichten vooropgesteld, en de vraag is of wij daar wel aan kunnen voldoen zonder de burgers, de Vlamingen te verplichten tot het maken van kosten die ze niet kunnen maken." Ik moet denken aan de woorden 'haalbaar' en 'betaalbaar' die u steeds herhaalt.

Een week later, minister, schreef u een opiniestuk in De Tijd, dat was op 4 april, waarin u aangaf dat u zich evenzeer grote zorgen maakt. U schreef, ik citeer u: "Wat zijn de juridische gevolgen van Fit for 55, de Europese Green Deal? Wat zijn de gevolgen voor de kostprijs en de energiefactuur? Wat gaan rechters over tien jaar kunnen beslissen op basis van wat nu op tafel ligt? Te weinig politici stellen zich de vraag of we niet het zaadje voor stikstof bis planten."

Inderdaad, dat is dus wat ik al jaren in deze commissie verkondig en helaas, niet zelden word ik op hoongelach onthaald. Minister, in uw opiniestuk geeft u ook een nauwelijks verholten sneer aan al die eurofiele nationale beleidsmakers en traditionele partijen die nooit op het rode knopje duwen wanneer de EU en de klimaatpaus Timmermans weer eens met nieuwe, strengere klimaatregelgeving komen. U wilt echter geen vingerwijzing maken naar bepaalde politici of partijen, en u spreekt dan maar van een 'collectief falen', of een 'falen van de politiek'. Dat is natuurlijk een handige manier om de eigen verantwoordelijkheid en ook die van uw partij, de N-VA, van de afgelopen jaren en decennia onder de mat te vegen.

Mijn vragen, onder andere naar aanleiding van uw opiniestuk, zijn evident.

Welke nieuwe klimaatmaatregelen, minister, overweegt u desgevallend nog te nemen deze legislatuur, en hoeveel mag dat volgens u kosten voor onze burgers, voor onze bedrijven en voor onze landbouwers?

Hoe voegt u de daad bij het woord? Hoe zet u, wat u in uw opiniestuk terecht hebt geschreven – ik vond het een goed opiniestuk – om in actie of beleid? Gaat u met de Vlaamse Regering in het verzet tegen de Green Deal en Fit for 55? Zo neen, waarom niet? Zo ja, hoe plant u uw eventuele verzet de komende maanden en jaren te voeren?

Minister, zal de Vlaamse Regering zich vanaf nu verzetten tegen elke mogelijke verstrenging of nieuw klimaatbeleid van de EU in het kader van uw woorden 'haalbaar' en 'betaalbaar'? Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De bespreking over de actualisatie van ons klimaatplan is volop aan de gang. Het blijft inderdaad de ambitie, mijnheer Van Rooy, of u dat nu leuk vindt of niet, om die 40 procentdoelstelling tegen 2030 te realiseren. Ik heb u meermaals gezegd dat we de ambitie moeten hebben om die CO₂-reductie in te voeren. Dat is goed voor ons allemaal.

Nogmaals, het klopt dat andere landen zoals India, China en Amerika voor een groot deel verantwoordelijk zijn. Maar als we hen de les spellen, denk ik dat je op de eerste plaats moet zien dat we zelf ook wel de CO₂-uitstoot reduceren.

Zodra het plan klaar is, zullen we daar uiteraard ook in detail over kunnen spreken. Ik hoop daar snel mee klaar te zijn. U weet dat dat tegen juni klaar moet zijn, omdat de klimaatplannen van de andere regio's dan ook allemaal geïntegreerd moeten zijn.

Ik vind het wel belangrijk dat er draagvlak is. Dat heb ik ook altijd gezegd, en dat draagvlak voor klimaat bereik je niet door nieuwe taksen. Daarom heb ik ook het standpunt ingenomen tegen die koolstof taks, dat spreekt voor zich. Maar je kunt ook op een andere manier klimaatbeleid voeren, denk maar aan de financiële ondersteuning die we ook verlenen.

Wat de Green Deal en Fit for 55 betreft, sta ik nog altijd achter onze standpunten. We hebben onze standpunten natuurlijk intra-Belgisch gebracht. We hebben deze dossiers ook steeds verdedigd. Mijn kabinet heeft deze standpunten ook rechtstreeks bij de Europese Commissie verdedigd. Een deel vonden we goed, een deel vonden we niet goed.

Maar ik stel vast dat er, ondanks onze inspanningen om het Vlaamse standpunt proactief uit te dragen, niet altijd rekening wordt gehouden met onze bezorgdheden. Een meerderheid van de lidstaten en ook een meerderheid in het Europees Parlement heeft deze voorstellen goedgekeurd. Dus dat is ook een realiteit, en vandaar zeg ik ook altijd dat men wel moet weten waar men voor stemt.

Wat uw derde punt betreft: ik ben niet tegen het voeren van een ambitieus klimaatbeleid, integendeel. Ik vind wel dat het voldoende sociaal moet zijn en dat daar voldoende draagvlak moet zijn, en dat je geen maatregelen moet nemen om het draagvlak te ondermijnen. Ik zal nieuwe dossiers inderdaad grondig laten onderzoeken. Ik doe dat altijd. We laten dat onderzoeken, we brengen ook de impact in kaart, en dan pas trek ik met die impactanalyse naar de Vlaamse Regering om een standpunt in te nemen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter.

Minister, ik maak mij zeer grote zorgen. Ik wil dat hier toch nog eens zeggen in deze commissie. Ik zal nogmaals herhalen wat u in uw opiniestuk hebt geschreven: "Wat zijn de juridische gevolgen van Fit For 55 en de Europese Green Deal? Wat

zijn de gevolgen voor de kostprijs en de energiefactuur? Wat gaan rechters over tien jaar kunnen beslissen op basis van wat nu op tafel ligt? Te weinig politici stellen zich de vraag of we niet het zaadje planten voor stikstof bis.”

Dat zijn uw woorden minister. Ik sta daar volledig achter. Maar eigenlijk zegt u dat die fout is gebeurd en dat we er nu mee zitten. U hinkt op twee gedachten. Met Fit for 55 en de Europese Green Deal zegt u eigenlijk dat u niet weet wat de gevolgen voor de kostprijs en de energiefactuur zullen zijn, wat de rechters de komende tien jaar zullen kunnen doen, maar tegelijkertijd zegt u hier nu weer in uw antwoord tegen mij dat u eigenlijk wel achter Fit for 55 en de Green Deal blijft staan.

Ik vraag u wat het nu eigenlijk is. Als u in uw opiniestuk schrijft dat u zich zorgen maakt over de gevolgen en dat we die eigenlijk niet kennen – want dat zullen dan rechters zijn –, dan zou ik zeggen: verzet u tegen de Green Deal en Fit for 55. Want in de toekomst zou dat een probleem kunnen zijn voor wat u steeds opnieuw haalbaarheid en betaalbaarheid voor onze burgers noemt. Verzet u daar nu toch eens ook in de commissie tegen, en niet alleen in een opiniestuk of in een tweet. Ik vraag gewoon consequentie, minister.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Ik wil kort tussenkomen met een heel andere teneur. Ik denk dat we als Vlaanderen ambitieuzer moeten kunnen zijn op het vlak van klimaat. We zitten nu in het staartgroepje van Europa. We staan stilaan bekend als degenen die met de voeten aan het slepen zijn. Ik denk dat er dus veel kansen zijn om daar grote stappen in te zetten.

Ik kijk met enige hoop uit naar het Vlaams Klimaatplan dat zal worden voorgelegd. Minister, u had gezegd dat u dat in april zou doen, maar die timing zijn we niet aan het halen. Ik hoop dat het er snel aankomt, maar ik hoop vooral dat het een ambitieus plan is, zodat we eindelijk bij de koplopers kunnen zitten in plaats van bij de degenen die met de voeten slepen in Europa.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil dat laatste graag tegenspreken. Mocht collega Aerts wat meer contact hebben met zijn Brusselse en Waalse collega's, dan zou hij zien dat de energie- en klimaatplannen die door hen zijn opgesteld, bij lange na niet zo gedetailleerd zijn als het Vlaams Klimaatplan: er staan bij lange na niet zoveel acties in. Mocht hij contact hebben met bijvoorbeeld het Europees Comité van de Regio's of met andere organisaties van regio's uit andere landen, dan zou hij ook moeten vaststellen dat we als Vlaanderen eigenlijk best fier mogen zijn op wat we doen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Aerts, ik vind dat wij wel ambitieus zijn. Een emissiereductie van 40 procent tegen 2030 is zeer ambitieus. Ik weet dat andere landen wat meer gaan doen, maar het verschil is natuurlijk dat wij dat allemaal op een zeer korte tijd moeten inhalen. Nederland heeft in het verleden al heel wat van zijn CO₂-emissies gereduceerd. In tegenstelling tot Vlaanderen moet Nederland dus niet vanaf nul beginnen. Ik denk dat wij nu aan een reductie van 10 procent zitten. Je kunt het dus niet zomaar vergelijken met anderen landen, maar niks doen is voor mij geen optie.

Mijnheer Van Rooy, misschien moet u mij eens zeggen wat ik dan wel moet doen. Ik laat experten analyses maken, en dan wordt daar een standpunt over ingenomen. Dat standpunt wordt binnen die intra-Belgische groepen verdedigd, en dan worden alle voorstellen in de Europese Commissie, de Europese Raad en in het

Europees Parlement goedgekeurd. Daar is een meerderheid voor. Hebt u een suggestie hoe u het zou doen? Hoe verzet je je daartegen als er een meerderheid is in het Europees Parlement?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister Demir, u zou misschien kunnen beginnen met ook eens op tafel te kloppen binnen uw eigen partij. De N-VA heeft de voorbije decennia de macht van de Europese Unie voortdurend gelegitimeerd, en doet dat nog steeds. Of de N-VA dat nu deed in het Europees Parlement door niet tegen te stemmen, door voor te stemmen of zich te onthouden, of wanneer de N-VA deelneemt aan het beleid – zoals u nu doet, of in het verleden in de Federale Regering – nooit heeft de N-VA er een fundamenteel punt van gemaakt om de legitimiteit van de macht van de EU, met name op het vlak van het klimaat- en energiebeleid, fundamenteel in vraag te stellen.

Kijk eens naar andere landen. Een land als Hongarije, met Viktor Orbán, gaat wel de strijd aan met de Europese Unie. De N-VA doet dat niet. Sterker nog, als Europese landen dat wel doen, dan geeft de N-VA soms kritiek op het feit dat die landen zich fundamenteel verzetten tegen de bemoeizucht en tirannie van die Europese Unie. Zet vanaf nu uw opiniestuk in de praktijk om, niet alleen binnen uw eigen partij, maar ook binnen de regering. Dat is mijn boodschap aan u, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het dreigen van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt met dwangsommen als Fluvius de reële maandverbruiken niet aan de energieleveranciers bezorgt – 2184 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Energie besparen is helaas niet per se geld besparen. Vlamingen betalen vaak zelfs meer dan eigenlijk zou moeten omdat de leverancier zich baseert op het totale jaarverbruik. Dat verbruik wordt dan vermenigvuldigd met het vastgelegde tarief. Talloze Vlamingen hebben echter een variabel tarief, dat varieert per maand of per drie maanden. Dat leidt tot complexe berekeningen, gebaseerd op zogeheten statistische verbruiksprofielen, waarbij wordt gekeken naar hoe het energieverbruik van andere gezinnen met een gelijkwaardig profiel gedurende het jaar is verdeeld. Die verbruiksprofielen kloppen echter vaak niet met de realiteit van elk individueel gezin en houden er geen rekening mee wanneer een gezin op bepaalde momenten, tijdens bepaalde maanden in het jaar, heeft bezuinigd en minder energie heeft verbruikt. Daardoor is er dus vaak sprake van overfacturatie, waardoor heel wat gezinnen meer betalen dan wat ze effectief aan energie hebben verbruikt. Dat is uiteraard bijzonder onrechtvaardig en is zeker vandaag niet te verteren. Het is een grote schande.

Vlamingen die een digitale meter hebben, kunnen een facturatie aanvragen op basis van het reële verbruik. Wij hebben ons verzet tegen het dwangmatige karakter van die digitale meter, maar zij die er een hebben of willen, kunnen er dan toch voordeel uit halen doordat ze het reële verbruik kunnen nagaan. Daardoor kunnen ze, op basis van maandfacturatie, precies betalen wat ze verbruiken. Om dit mogelijk te maken en dus komaf te maken met overfacturatie, beloofden Fluvius en de minister om de software hiervoor vanaf april 2023 klaar te hebben. Dat

is dus nu. Fluvius maakte echter bekend dat het systeem om de reële maandverbruiken aan de energieleveranciers door te geven, niet uitgerold kon worden op 1 april 2023. Naar eigen zeggen is Fluvius technisch niet klaar om hiermee te beginnen, maar wil het uitvoeriger testen om eventuele opstartproblemen te vermijden. Daarnaast zou Fluvius er ook eerst voor willen zorgen dat de 20.000 Vlamingen, die door IT-problemen veel langer dan normaal moeten wachten op hun jaarfactuur, geholpen worden. Fluvius zegt ervoor te vrezen dat het nu uitrollen van nieuwe toepassingen ervoor zou zorgen dat er in de komende maanden meer klanten negatieve gevolgen zullen ervaren. Ondanks de boete van 1 miljoen euro en een dwangsom van 10.000 euro per dag waarmee de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) dreigt, stelt Fluvius de lancering uit, waardoor heel wat mensen dus nog langer te veel zullen betalen voor hun energie.

Vandaar dat ik een aantal vragen heb, minister.

Bent u het eens met de beslissing van Fluvius en steunt u de boete en de dwangsommen van de VREG? Zo ja, kunt en wilt u maatregelen treffen om Fluvius er toch toe te brengen zo snel mogelijk te starten met het doorgeven van de reële maandverbruiken?

Tot slot, bestaat de kans dat de boete en de dwangsommen op een of andere manier worden doorgerekend aan de consument? Indien dat het geval is, kunnen er dan maatregelen komen om dat te vermijden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, mijnheer Van Rooy. Ik moet u even corrigeren in uw toelichting, want is het belangrijk dat de zaken correct worden meegegeven. Vlamingen die een digitale meter hebben, kunnen inderdaad maandfacturatie aanvragen op basis van het reële verbruik. U zegt dat de software hiervoor klaar zou zijn in april 2023 en dat dit nu niet het geval is. Welnu, mijnheer Van Rooy, dat klopt gelukkig niet. De mogelijkheid tot maandfacturatie bij leveranciers met meer dan 200.000 klanten bestaat al meer dan een jaar, en ondertussen zijn er al meer dan 20.000 Vlamingen die hiervoor gekozen hebben. Het uitwisselen van de maandvolumes voor burgers die er zelf voor gekozen hebben, verloopt dus zonder problemen. Waar de VREG een boete voor opgelegd heeft, is voor het uitwisselen van de maandvolumes voor alle andere burgers, die niet gekozen hebben voor maandfacturatie, maar die gewoon een jaarfactuur ontvangen met maandelijkse voorschotten. Ik denk dat het wel belangrijk is dat we dat correct meegeven.

Het is essentieel dat de distributienetbeheerders de regelgeving correct en tijdig toepassen. De huidige situatie, waarbij de burger de toepassing van bepaalde rechten wordt ontnomen die hij conform de regelgeving als netgebruiker zou moeten genieten, is dan ook onaanvaardbaar. Ik denk dat ik het belang van een correcte afrekening niet hoeft te schetsen. Het doorgeven van informatieve maandmeterstanden door de leverancier aan de klant, werd al voorzien in het Digitaal meterdecreet dat in het Belgisch Staatsblad is verschenen. Het is niet de eerste keer dat Fluvius zich verschuilt achter IT-problemen, dat verhaal hebben we hier al meermaals besproken.

Het doen naleven van de regelgeving aangaande netbeheer behoort echter conform het Energiedecreet tot de bevoegdheid van de VREG. Ikzelf heb daartoe geen handhavingsbevoegdheden. Ik ondersteun op dit punt inderdaad wel de aanpak en de beslissingen van de regulator. Het is ook niet zo dat de VREG over één nacht ijs is gegaan. Eerst werd Fluvius in gebreke gesteld, en het is pas nadat die ingebrekestelling zonder gevolg is gepasseerd, dat de VREG besliste om een administratieve geldboete op te leggen. Het zou concreet gaan om een boete van 1 miljoen euro en een dwangsom van 10.000 euro per kalenderdag.

De slotsom is, wat mij betreft, dat de decreten die wij hier maken en goedkeuren en waaruit de Vlaming rechten put, gewoon nageleefd moeten worden. Ik denk dat dit door eenieder moet gebeuren, dus ook door Fluvius, om zo'n sancties te vermijden.

Dan kom ik tot uw tweede vraag. De VREG is bevoegd over de distributienettarieven. Vragen daaromtrent dient u dus aan hen te stellen. De tariefmethodologie van de VREG bepaalt echter dat de kosten van administratieve en strafrechtelijke geldboetes die de distributienetbeheerder moet betalen, niet via de nettarieven doorgerekend mogen worden. Dergelijke kosten zijn dan ook volledig voor rekening van de aandeelhouders, en dat betekent voor Fluvius heel concreet: 1 miljoen euro, een dwangsom van 10.000 euro per kalenderdag. Dat rekent uit dat die aandeelhouders, allemaal gemeentes, wellicht minder dividenden zullen krijgen. En dat is ook logisch: zij zitten in die raad van bestuur, zij hebben een verantwoordelijkheid, ook een bestuurdersverantwoordelijkheid. En het is ook aan hen om zulke kosten te vermijden door er gewoon voor te zorgen dat de wetgeving in dit land wordt nageleefd.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor uw helder antwoord, uw duidelijke toelichting, en ook uw verduidelijking over wat ik in mijn inleiding inderdaad niet helemaal correct heb gezegd.

Ik heb twee bijkomende vragen.

Ten eerste: hebt u er zicht op wanneer dit dan eindelijk in orde zou komen, wanneer Fluvius de verplichtingen zou nakomen?

Ten tweede: hebt u een plan om naar de energieconsumenten toe, naar de Vlamingen toe, duidelijker te communiceren dat ze voor een maandfacturatie zouden kunnen kiezen? Want ik heb dat zelf via de media op een gegeven moment vernomen, een half jaar geleden of zoiets, en daar dan ook inderdaad naar gevraagd. Maar ik denk dat heel veel mensen nog niet weten dat dit kan, niet weten dat dit voor hen eventueel – ik zeg wel eventueel – een voordeel zou kunnen zijn? Dat is niet voor iedereen voordelig, denk ik, maar voor heel veel mensen ook weer wel. Plant u toch iets te communiceren, zodat zoveel mogelijk mensen ervan op de hoogte zijn dat ze zo'n afrekening kunnen vragen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Van Rooy, ik wacht samen met u op de datum wanneer Fluvius klaar zal zijn. Dat is ook door ons gevraagd. Het is juist de reden dat de VREG een dwangsom per dag heeft opgelegd.

Wat de maandfactuur betreft: dat wordt geleidelijk uitgerold. Ik neem uw suggestie naar communicatie toe dus ter harte.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe Europese klimaatwet – 2398 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): De nieuwe Europese klimaatwet is goedgekeurd door de lidstaten in de Raad van de Europese Unie. De Belgische delegatie heeft zich driemaal onthouden – we hadden het er daarnet over –: over de nieuwe

koolstofprijs of de CO₂-taks, het Sociaal Klimaatfonds en de grenstaks Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM). Toch komt het grootste pakket maatregelen aller tijden op Vlaanderen af, willens nillens. Door deze nieuwe CO₂-taks, een koolstofprijs voor verwarming en verkeer, zal autorijden, vliegen en energie nog duurder worden, boven op de hoge inflatie door de energiecrisis.

Frans Timmermans, de klimaathysterische vicevoorzitter van de Europese Commissie, is tevreden, maar houdt in wezen geen rekening, de mooie praatjes ten spijt, met de socio-economische en financiële impact op de Europese volkeren, laat staan op de Vlamingen. De hardwerkende Vlamingen verdrinken reeds in geldverblindende klimaatregelneverij inzake renoveren, autorijden en verwarmen.

Wallonië, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de federale overheid steunden deze klimaatwet, maar Vlaanderen was tegen. Dit leidde tot de onthouding van België en toont wederom ook aan hoe diep de communautaire kloof is, en dat ze nog groter wordt.

Vandaar mijn volgende vragen aan u, minister.

Wat is precies de sociale en financiële impact van deze Europese klimaatwet op Vlaanderen en op de Vlaamse huishoudens?

Hoe kan de Vlaamse Regering zich alsnog verzetten tegen de uitrol van deze nieuwe CO₂-taks? Kunt en wilt u nog stappen ondernemen om de invoering van deze nieuwe CO₂-taks te bestrijden of tegen te houden?

Kunt en wilt u nog stappen ondernemen om voor Vlaanderen meer geld uit het Sociaal Klimaatfonds te halen – zoveel mogelijk geld, natuurlijk? Zo ja, hoeveel geld zou u daar willen proberen uit te halen, zodat we er niet meer geld in steken dan we krijgen?

Welke opties of maatregelen ziet u om de hogere kostprijs voor autorijden, vliegreizen en energie als gevolg van deze nieuwe CO₂-taks, als het dan toch moet en die wordt ingevoerd tegen uw wil en die van Vlaanderen, te compenseren voor de burgers?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Zoals u wellicht weet, heb ik in 2021 een studie besteld, net om de impact van de invoering van koolstofbeprijzing voor gebouwen en transport voor Vlaamse huishoudens in kaart te brengen. Het was voor mij belangrijk om deze impact te kennen vooraleer ik een standpunt zou innemen. Uit die studie bleek dat er een significante stijging verwacht kon worden van de energiefactuur van Vlaamse huishoudens, tot 460 euro per jaar in 2030. Dat cijfer geeft dus een goed idee van de grootteorde van de impact van die uitbreiding van het emissions trading system (ETS).

De precieze sociale en financiële impact is om verschillende redenen op dit moment moeilijk in te schatten: omdat er een aantal parameters gewijzigd zijn, maar ook omdat de concrete invulling en impact van het systeem nog afhankelijk zijn van verschillende factoren, waaronder de prijs die op de markt tot stand zal komen, de manier waarop de brandstofleveranciers de meerprijs zullen doorrekenen, de manier waarop de inkomsten uit de geveilde emissierechten zullen terugvloeien. Dat staat nog allemaal open. Om dit heel precies te weten na de studie, is het nog even wachten.

Wat betreft uw tweede vraag, heeft de Raad van Europa en het Europees Parlement de herziening van de richtlijn, inclusief het nieuwe emissiehandelssysteem aangenomen, ondanks de Vlaamse tegenstem. Ook de lidstaten die zich in de Raad onthielden of tegenstemden moeten deze bepalingen uitvoeren en omzetten. We onderzoeken of er juridische actiemogelijkheden zijn die Vlaanderen en België kunnen nemen.

Over uw derde vraag over het Sociaal Klimaatfonds, kan ik antwoorden dat het aandeel dat België zal ontvangen uit het Sociaal Klimaatfonds dat op Europees niveau wordt opgericht, vaststaat, aangezien dit goedgekeurd is door de Raad en het Europees Parlement. Het was wel heel duidelijk dat er een transfer was uit het Klimaatfonds naar de Oostbloklanden. Dat staat vast. De reden hiervoor is allicht om die landen af te kopen voor hun kritiek, waar u daarnet naar verwees. Over het aandeel dat Vlaanderen hiervan zal ontvangen – u weet dat ook, dat is een carrousel – moet nog worden gesproken op Belgisch niveau, en vervolgens als deel van de 'burden sharing'-onderhandelingen. Daar zal nog pittig over gediscussieerd worden.

Dan kom ik tot uw vierde vraag. Ik vind dat we maximaal moeten vermijden dat klimaatbeleid de koopkracht van de gezinnen en de concurrentiepositie ondermijnt. Met deze Vlaamse Regering hebben we ook getracht om een aantal zaken uit die factuur te halen. Ik verwijs ook naar een aantal maatregelen die daaromtrent genomen zijn. Ook welke opties wij aan het bekijken zijn om die hogere kostprijs tegen te gaan, wordt de komende weken in de schoot van de regering, naarmate de begroting eraan komt, verder besproken.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor uw duidelijke antwoorden.

Uit uw antwoord blijkt duidelijk dat Vlaanderen zich weer laat rollen door de Europese Unie. Ik denk aan mijn eerste vraag om uitleg van daarnet, waarin ik ook duidelijk heb aangegeven dat het een transferunie is. Belastinggeld vloeit van west naar oost, onder verschillende vormen en binnen verschillende fondsen en platformen. Nu is er weer dit Sociaal Klimaatfonds.

Minister, ik heb misschien toch nog een bijkomende vraag. Ik begrijp dat die precieze sociale en financiële impact een complexe zaak is, met veel factoren waarmee rekening moet worden gehouden, en die ook nog niet allemaal vaststaan. Maar wanneer denkt u daar dan wel zicht op te hebben? En bestelt u daarna dan een bijkomend onderzoek? Hoe gaat u die sociale en financiële impact laten bepalen?

En verder: u onderzoekt of er juridische mogelijkheden zijn die Vlaanderen en België kunnen nemen. Vlaanderen is natuurlijk niet hetzelfde als België. Hoe zit dat dus precies in elkaar? Onderzoekt u wat u zelf op Vlaams niveau kunt doen, juridisch? Maar zult u ook op Belgisch niveau in overleg gaan om daar juridisch actie tegen te ondernemen? Want dat is natuurlijk in tegenspraak met de federale visie hierop. Dat zullen dus nog pittige discussies zijn, niet alleen over het aandeel dat Vlaanderen zal ontvangen, dat lijkt me evident. Maar u kunt tot slot misschien nog bevestigen, minister, dat u alles uit de kast zult halen om op federaal niveau zoveel mogelijk geld uit dat Sociaal Klimaatfonds naar Vlaanderen te trekken?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Als ik dan toch aanwezig ben, kan ik het als blijkbaar enige aanwezige in deze commissie op dit moment moeilijk laten om toch enigszins geprikkeld te zijn door het vat van contradicties dat ik hier hoor. En ik wil vooral een oproep doen – niet alleen aan collega Van Rooy, maar trouwens ook aan u, minister – om ten eerste consequent te zijn en dus niet te vragen om een hoop geld te krijgen voor iets wat we niet willen doen. Het is het een of het ander: als u geen Europees klimaatbeleid wilt, zal er geen Europees Sociaal Fonds zijn, en kunt u ook niet hopen daar miljarden euro's uit te putten.

Ten tweede zou ik ook u, minister, willen vragen om te stoppen zoveel energie te verspillen aan het bevechten van iets waarvan we allemaal weten dat het nodig is. Daarnaast zou ik ook vragen om eens rond te kijken in de wereld. Als het om het

concurrentievermogen van onze bedrijven gaat, dan is de grootste bedreiging vandaag niet te veel, maar te weinig klimaatbeleid. Als je kijkt naar wat er in de Verenigde Staten gebeurt met de miljarden middelen die daar besteed worden aan technologisch onderzoek en investeringen in nieuwe en hernieuwbare technologie, dan is de grootste bedreiging niet dat we te veel en een te snel klimaatbeleid voeren, maar dat we te laat zullen zijn, en binnenkort inderdaad elektrische wagens uit China importeren en andere technologie uit Amerika. We zouden dan allemaal geld van onze burgers betalen aan bedrijven die niet in Europa, niet in Vlaanderen gevestigd zijn, omdat wij tegengewrongen en tegengesparteld hebben en mensen dingen beloofd hebben die we niet kunnen waarmaken. En we zouden vertikt hebben te investeren in dingen die we hun wel kunnen bieden, omdat we mensen verhaaltjes verteld hebben – zoals degene die de heer Van Rooy aan het vertellen was – en schrik aangejaagd voor iets waar ze eigenlijk beter van gaan worden.

Minister, gebruik dus uw energie nuttig in plaats van voor achterhoedegevechten, om dan achteraf inderdaad te moeten vaststellen dat we achtergebleven zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Tobback, ik denk dat ik de mensen geen schrik aanjaag. In tegenstelling tot andere deelstaten maak ik wel een analyse van wat die koolstoftaks betekent. Als ik wist dat ik uit het Sociaal Fonds van Europa evenveel geld zou kunnen krijgen als het geld dat wordt opgehaald bij de Vlaamse gezinnen, dan ben ik de eerste die dat tekent. Zo stom of onnozel ben ik niet. Maar als ik moet vaststellen dat de Vlaamse gezinnen via de koolstoftaks meer gaan moeten betalen dan wat we daaruit krijgen, sorry, dan kom ik in opstand. Wat hier wordt gedaan, is een transfer organiseren richting Oost-Europa. Er is al een transfer vanuit Vlaamse gezinnen naar Wallonië, en de volgende gaat nu, met het klimaat, in de richting van Oost-Europa. Ja, dan komen ze mij tegen en dan zal ik mijn standpunt uiten ten aanzien van de heer Timmermans en heel de Europese Commissie. Ik stel me trouwens soms wel vragen over wat ze daar goedkeuren, bij de Europese Commissie en ook bij de parlementsleden die daar zitten.

Op de dag dat ik evenveel geld zou krijgen als wat de Vlaamse gezinnen via de koolstoftaks gaan betalen aan dat fonds, dan ben ik de eerste die tekent. Ik zeg 'evenveel', ik heb het niet over 'meer', want de Oost-Europese landen krijgen veel meer. Hoe stom zou ik zijn om iets te tekenen, en ja te knikken en blij te zijn over een systeem waarvan ik weet dat we ermee 'gesjareld' zijn? Wij moeten hier meer betalen. Dit is een transfer richting Oost-Europa. Inderdaad, daar verzet ik mij tegen en daarin probeer ik een standpunt te bepalen. Dat is geen kwestie van 'schrik aanjagen', maar het klimaatbeleid moet ook sociaal zijn. Ik denk dat uw partij dat toch ook altijd gezegd heeft. Als ik kijk naar andere Europese landen, dan vind ik dat wij met Vlaanderen in de regel niet moeten onderdoen voor wat het klimaatbeleid betreft.

Welk ander Europees land heeft een renovatieverplichting ingevoerd? Welke andere deelstaat heeft dat in België al ingevoerd? Ga maar eens kijken in Wallonië. Daar zijn ook heel veel oude woningen, mijnheer Tobback. Of een verplichting voor zonnepanelen, naar bedrijven toe, wie heeft dat ingevoerd? Deze Vlaamse Regering! Was dat een gemakkelijke boodschap? Nee, maar we hebben het gedaan. Waar werd de uitfasering van stookolie beslist? Hier, in het Vlaams Parlement. In Wallonië denkt men daar zelfs niet aan, terwijl men in Wallonië veel meer mazoutketels heeft dan in Vlaanderen. Ook het verbod op gas in nieuwbouw is hier beslist. Dat zal binnenkort ook verleden tijd zijn. Ik vind dus echt niet dat ik moet onderdoen wat betreft een ambitieus klimaatbeleid en het nemen van maatregelen. U moet misschien eens de klimaatplannen van andere deelstaten lezen. Ik kan ook zeggen dat ik voor min 60 procent ben, maar als de maatregelen achterblijven, vergeet het dan. Dat is in het verleden inderdaad te vaak gebeurd. Maar ik ga echt niet achteruitdeinzen door de

kritiek dat we geen klimaatbeleid zouden voeren. We zijn zeer ambitieus en we nemen moeilijke maatregelen. Vorige ministers hebben die niet genomen, maar ik doe het wel, net omdat ik een ambitieus klimaatbeleid wil voeren. Wat de renovatieverplichting betreft geef ik ook heel duidelijk aan waar we naartoe moeten. Het kan ook bijna niet anders, als je ziet hoe oud de woningen zijn. We hebben daar bijna 1 miljard euro voor gemobiliseerd, en de volgende regering zal dat ook moeten doen. Want, ja, een huis renoveren en isoleren – het gaat vooral over isolatie – kost geld, en wij maken daar heel veel geld voor vrij. En nee, ik schaam mij helemaal niet, en ik moet ook helemaal niet naar andere deelstaten, of naar andere landen binnen Europa, kijken. Ik neem maatregelen die geen enkel ander Europees land heeft genomen. Met dat fabeltje moet men dus niet afkomen.

Mijn standpunt over het Europees Sociaal Fonds is heel duidelijk: wanneer ik evenveel centen zou krijgen als wat de Vlaamse gezinnen erin steken, dan zou ik het goedkeuren. Maar ik ga niets goedkeuren als ik weet dat we meer moeten betalen.

Betreffende de verdere analyse, mijnheer Van Rooy: we weten dat het voor de Vlaamse huishoudens 460 euro per jaar meer zal kosten. Het probleem is dat de prijs wordt bepaald door vraag en aanbod in het ETS-systeem. Het is nog heel moeilijk om zicht te krijgen op die prijs. De impact hangt dus vooral af van de prijs die in dat systeem zit, en dat is op dit ogenblik heel moeilijk te voorspellen. Uiteraard volgen wij dat verder op.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister Demir, bij het begin van uw betoog zat ik bijna bewonderend te luisteren. U hebt dat zeer goed gezegd. U hebt eigenlijk uw tweet die ik vorige week in het Vlaams Parlement geciteerd heb, met geuren en kleuren te berde gebracht ten aanzien van de heer Tobback. Ik heb die tweet toen ook bejubeld als een Vlaams Belangtweet. Ik zal hem hier nog eens voorlezen: "Het Sociaal Klimaatfonds herverdeelt geld waarbij Vlaanderen honderden miljoenen euro ziet wegvloeien naar vooral Oost-Europa, terwijl bij ons steeds meer mensen zelfs naar de voedselbedeling moeten. Is dat echt wat we willen?"

Dat was een prima tweet, mevrouw Demir. U hebt dat hier ook prima opnieuw gebracht. Ik denk daarbij natuurlijk ook wel dat ik uitkijk naar uw mogelijke regering met de socialisten van de partij van de heer Tobback, van wie ik overigens niets te leren heb. Want het is na decennialang beleid van de socialisten dat die energiefactuur een tweede belastingbrief is geworden, waar mensen heel gefrustreerd over zijn. Daarbij is de energiearmoede in dit land toegenomen en worden er energiecentrales gesloten.

Ik ben daarentegen zeer consequent. Ik herhaal wat u, minister, terecht ook zegt: dit is een transferunie, die Europese Unie, en dat Sociaal Klimaatfonds is een transfermechanisme van west naar oost, van Vlaanderen naar Oost-Europa. Wij steken daar veel meer in dan we daarvan krijgen. Het zou inderdaad nogal belachelijk zijn, en heel dom en dwaas, om akkoord te gaan met zo'n 'eigen volk laatst'-beleid. Ik zal dat dus zeker blijven opvolgen, minister. Ik kijk ernaar uit. Ik ben alleen zeer bevreesd voor het resultaat, want uiteindelijk weten we allemaal dat wat de Europese Unie bepaalt, vroeg of laat wet wordt in Vlaanderen, of we dat nu willen of niet.

Ik hoop dan ook, minister Demir, dat u daar vanaf nu ook binnen uw partij, binnen de N-VA, de juiste consequenties aan vasthangt, en dat u zich niet meer zult onthouden, laat staan voor zult stemmen, maar dat u vanaf nu consequent op elk niveau tegen dit soort van klimaatmaatregelen van de Europese Unie stemt. Wij zullen ons daar altijd tegen verzetten, tegen die Europese Unie, en de macht die daarvan uitgaat, zoals wij dat al decennia doen.

Maar uiteraard, mijnheer Tobback, is het wel consequent om te zeggen dat, als we daar dan eenmaal mee zitten – omdat we het niet kunnen tegenhouden of omdat de regering het niet wil tegenhouden –, we uiteraard moeten proberen om zoveel mogelijk van de eigen centen die we zelf in zo'n fonds hebben gestoken, eruit te halen voor onze Vlamingen – zoveel mogelijk, en het liefst alles. Dat lijkt me nogal evident, en dat is zeer consequent voor het eigen volk, voor onze mensen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.